

Hrvatska udruga za smanjenje
ugljičnog otiska
Zagreb, Bogovićeva 1/b
tel: +385 1 2335 982
fax: +385 1 2335 978
hrvatskaudrugaco2@gmail.com

**MINISTARSTVO TURIZMA
Prisavlje 14
10000 ZAGREB**

**Institut za turizam Republike Hrvatske
Vrhovec 5
10000 ZAGREB**

U Zagrebu, 19.11.2012.

PREDMET: Primjedbe i prijedlozi za Strategiju razvoja turizma Republike Hrvatske

Poštovana gospodo,

Hrvatska udruga za smanjenje ugljičnog otiska daje primjedbe na Strategiju razvoja turizma Republike Hrvatske objavljenu na web stranici Ministarstva turizma Republike Hrvatske.

Temeljni cilj naše udruge je promicanje rješenja koja vode smanjenju ugljičnog otiska. Svjetski samit o održivom razvoju Rio+20 ponovo je potvrdio nužnost ustrajnog zaokreta prema društvu sa što manje ugljika i tranzicijom prema novim inovativnim tehnologijama. Europska unija prihvatila je Plan za preobrazbu Europske unije u konkurentno gospodarstvo s niskom razinom ugljika do 2050. godine. Sve države Kyotskog protokola u obvezi su izraditi niskougljične strategije razvoja. Cilj je da se porast globalne temperature zadrži unutar 2° C. Znanstvenici su utvrdili da je to moguće postići ako razvijene države svijeta smanje emisije stakleničkih plinova za 80-95% do 2050. godine, a zemlje u razvoju 30% u odnosu na uobičajeni scenarij.

Hrvatska kroz Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske (N.n. 130/09), Strategiju održivog razvoja (N.n 30/09), te Strateške odrednice za razvoj zelenog gospodarstva (09/2011) usvojen od Vlade, postavlja načela prema niskougljičnom gospodarstvu.

U skladu sa ciljevima EU, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Program za razvoj ujedinjenih naroda (UNDP) provodi projekt „Okvir za izradu strategije nisko-ugljičnog razvoja Hrvatske“. U sklopu ovog projekta održano je u posljednjih dva mjeseca niz sektorskih radionica za energetiku i industriju, promet, zgradarstvo, korištenje zemljišta i šumarstvo, poljoprivreda, gospodarenje otpadom, i turizam. Na radionici u Ministarstvu turizma, održanoj 14. 11. 2012., sudjelovalo je 20-tak stručnjaka koji se bave turizmom i/ili niskougljičnim razvojem. Primjedbe i preporuke koje dajemo proizlaze iz rezultata radionice i stavovi su HU-CO₂ udruge.

Sve države EU moraju izraditi svoje strategije niskougljičnog razvoja, a politike i mjere moraju biti prenesene u sektorske strategije. Programi financiranja EU do 2020. godine izuzetan značaj daju politici promjene klime, kohezijski i strukturalni fondovi predviđaju potporu za programe i projekte koje obuhvaćaju načela promjene klime. Ovdje treba razlikovati dva područja kad se govori o

pitanjima promjene klime: 1) smanjenje emisije ili ublažavanje klimatskih promjena i 2) prilagodba klimatskim promjenama.

Smatramo da je Strategija razvoja turizma dobar, sveubuhvatan i jasno pisan dokument, te da se postavljeni ciljevi mogu ostvariti predloženim politikama i mjerama. Međutim, smatramo da Strategija razvoja turizma ne uzima u obzir niskougljični razvoj gospodarstva, u mjeri u kojoj bi to trebala. Strategija uvažava principe održivog razvoja, no to nije samo po sebi dovoljno, nego treba definirati što se pod održivim razvojem misli, posebice kada se promatra u duljem vremenskom horizontu. Niskougljični razvoj podrazumjeva i određene mjere, a one nisu zastupljene ili nisu vidljive u Strategiji. Sve bi to trebalo eksplicitnije prikazati, definirati poziciju turizma, u pravcu prema niskougljičnom gospodarstvu.

Do emisija stakleničkih plinova u sektoru turizma dolazi zbog potrošnje električne energije, prometa, potreba za grijanjem i hlađenjem te zbog proizvodnje otpada. Primjena mjera energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, mjere u prometu i gospodarenju otpadom u sektoru turizma moraju pomoći u smanjenju emisije stakleničkih plinova Hrvatske. Smanjenje ugljičnog otiska turizma treba shvatiti kao priliku za povećanje konkurentnosti, smanjit će se troškovi u energetici, a niskougljični otisak može biti privlačan brend. Proizvodi i usluge mjerit će se prema ugljičnom otisku, tu hrvatski turizam nebi smio kasniti. Hrvatska sada ima relativno mali ugljični otisak i to treba iskoristiti kao prednost u odnosu na ostale konkurente. Nedvojbeno je da je dio turista već danas spreman platiti više za turizam i pakete koji imaju smanjeni ugljični otisak.

Predlažemo slijedeće:

- Ciljevima treba navesti da održivi razvoj podrazumijeva razvoj gospodarstva sa smanjenim ugljičnim otiskom, u skladu s dugoročnim ciljevima EU do 2050. godine (Plan za preobrazbu Europske unije u konkurentno gospodarstvo s niskom razinom ugljika do 2050. godine).
- U mjerama **PODRUČJE DJELOVANJA 3: ODRŽIVOST I UNAPREĐENJE DESTINACIJSKOG PROIZVODA** predlažemo dodavanje sljedeće mjere:
-

Naziv	Promicanje razvoja turizma u skladu s konceptom razvoja niskougljičnog gospodarstva
Cilj:	Primjena mjera koje će smanjiti ugljični otisak svih djelatnosti turizma te poslužiti kao promiđbeni čimbenik u promociji 'zelenog turizma'
Prioritet	Visok
Važnost	Važan
Opis mjere	U turizmu treba promicati primjenu slijedećih mjera <ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje toplinskih gubitaka - Energetski učinkoviti uređaji i rasvjeta - Novi objekti projektirani blizu nulte energetske potrošnje - Obnovljivi izvori energije (sunčevi toplinski sustavi, geotermalna energija, toplinske pumpe, vjetar)

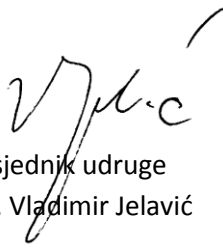
	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavi pametnog upravljanja zgradom - Autonomni sustavi - Nemotorni prijevozi - Takse na onečišćenje, ekvivalentno naknadama koje plaćaju građani RH za osobna i druga vozila - Brendiranje i ponuda 'Zelenog turizma' i ' Održivih destinacija' - Upotreba proizvoda, hrane, transporta s niskougljičnim otiskom - Ponuda turističkih paketa s 'niskougljičnim otiskom'
Nositelji	Ministarstvo turizma
Ostali dionici	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture • Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU • Ministarstvo graditeljstva i prostornog planiranja • Ministarstvo gospodarstva • Ministarstvo zaštite okoliša i prirode • nevladine i stručne udruge • stručno znanstvene institucije i fakulteti • Hrvatska turistička zajednica • Hrvatska gospodarska komora • Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost • UNDP • Županije, gradovi/općine • Kampovi, hotelska poduzeća
Očekivani učinci	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđene emisije stakličkih plinova iz sektora turizma i njegovih glavnih ponuda - 'ugljični otisak' - Utvrđene takse na emisiju CO₂ iz turističkih vozila - Informirani hotelijeri i turistički radnici o prilikama koje nudi niskougljični razvoj u turizmu - Informacije potrebne za korištenje fondova EU vezano za politiku klimatskih promjena - Kalkulator ugljičnog otiska glavnih turističkih ponuda - Obrazovni materijali za školsko obrazovanje
Provedbene aktivnosti i vremenski raspored	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđivanje ugljičnog otiska turizma i glavnih ponuda, 2013.-2014. 2. Izrada modela naplate takse na CO₂ od turističkih vozila, 2013.-2014. 3. Program promidžbe i informiranja kod hotelijera i turističkih djelatnika, 2013.-2014. 4. Obrazovni paket za školovanje u turizmu, 2014. 5. Kalkulator ugljičnog otiska glavnih turističkih ponuda i proizvoda, 2015. 6. Plan za razdoblje 2016.-2018.
Potrebna sredstva	Aktivnosti 1,2,3,4 300.000 kn, 2013.-2014. Aktivnosti 5 i 6 180.000 kn, 2015.

Napomena: mjera se provodi u koordinaciji s mjerom 3.23, 3.24, 3.25, 3.26 i 3.27 Strategije

Naglašavamo da je s obzirom na korištenje sredstava EU za projekte u turizmu, od izuzetne važnosti uvažiti pitanja klimatskih primjena i niskougljičnog razvoja. To će biti jedna od kontrolnih točaka u provjeri nacionalnih programa i projekata.

Stojimo Vam na raspolaganju za konzultacije oko ovdje danih prijedloga i njihovu daljnju razradu.

S poštovanjem,

Predsjednik udruge
Dr sc. Vladimir Jelavić

